

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2013 m. sausio 17 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Stasio Gagio, Irmanto Jarukaičio, Romano Klišausko (pranešėjas), Ričardo Piličiausko (kolegijos pirmininkas) ir Virgilijaus Valančiaus, sekretoriaujant Lilijai Andrijauskaitei, dalyvaujant atsakovo Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos atstovei Žanai Mekšraitei, trečiojo suinteresuoto asmens Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos atstovei Eglei Izokaitytei,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo norminę administracinę bylą pagal Trakų rajono apylinkės teismo prašymą ištirti, ar Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) IV skyriaus XI skirsnio 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262 ir 263 punktai bei Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) trečiosios dalies VIII skyriaus 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217 ir 218 punktai neprieštarauja Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (redakcija, galiojanti nuo 2009 m. vasario 1 d.), Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (redakcija, galiojanti nuo 2010 m. spalio 10 d.) 1.2.18 punktui.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I.

Trakų rajono apylinkės teismas, nagrinėdamas civilinę bylą pagal ieškovo uždarnosios akcinės bendrovės „Prienų energija“ ieškinį atsakovei V. M. dėl skolos, delspinigių ir palūkanų priteisimo ir V. M. priešieškinį uždarajai akcinei bendrovei „Prienų energija“ dėl šilumos energijos ir karšto vandens tiekimo sutarties pripažinimo nutraukta, 2012 m. gegužės 18 d. nutartimi nutarė kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su prašymu ištirti, ar Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų

Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) (toliau – ir 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės) 250-263 punktai, nustatantys buto ir kitų patalpų savininko – buitinio šilumos vartotojo šildymo ar karšto vandens sistemų įrenginių atjungimo nuo daugiabučio namo šildymo ar karšto vandens sistemos ir buto ar kitos patalpos šildymo būdo pakeitimo įgyvendinimo sąlygas ir tvarką, taip pat Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) (toliau – ir 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės) 210-218 punktai, nustatantys vartotojų, pageidaujančių atjungti karšto vandens įrenginius (sistemas) nuo šilumos perdavimo tinklų ir keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, šios teisės įgyvendinimo sąlygas ir tvarką, neprieštaravo Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo (toliau – ir Šilumos ūkio įstatymas) 29 straipsnio 1 daliai (redakcija, galiojanti nuo 2009 m. sausio 1 d.) ta apimtimi, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas rekonstruojant pastatą (inžinerines sistemas), taip pat Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) (toliau – ir Statybos įstatymas) 20 straipsnio 11 daliai ta apimtimi, kad „<...> statybos darbų priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus <...> nustato Vyriausybės įgaliota institucija“, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – ir Vyriausybė) 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (redakcija, galiojanti nuo 2010 m. spalio 1 d.) (toliau – ir Nutarimas) 1.2.18 punktu.

Pareiškėjas Trakų rajono apylinkės teismas taip pat prašė ištirti, ar nurodytos 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių bei 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių nuostatos neprieštaravo Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 2 straipsnio 21 daliai, tačiau Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. birželio 26 d. nutartimi Trakų rajono apylinkės teismo prašymą šioje dalyje buvo atsisakyta priimti.

Pareiškėjo prašymas grindžiamas šiais argumentais:

1. Ieškovas reikalavimą atsakovei, be kita ko, grindžia aplinkybe, jog atsakovė, 2010 m. spalio mėnesį atsijungdama nuo centralizuoto šilumos tiekimo sistemos, o 2011 m. vasario 28 d. atsijungdama nuo karšto vandens tiekimo ir cirkuliacijos per šilumos perdavimo tinklus (sistemas), nesilaikė procedūrų, numatytų ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250-264 punktuose. Atsakovei atliekant atsijungimą nuo karšto vandens tiekimo ir cirkuliacijos per šilumos perdavimo tinklų (sistemas), galiojo ir turėjo būti taikomos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktų nuostatos.

2. Tiek 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės, tiek ir 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės vartotojams, butų ir kitų patalpų savininkams, ketinantiems atsijungti nuo šildymo ar atjungti karšto vandens įrenginius nuo šilumos perdavimo tinklų, nustatė prievolę laikytis procedūrų – gauti iš savivaldybės bei kitų institucijų atitinkamus dokumentus, suderinimus ir pan. Tačiau įstatymo lygmeniu vartotojų, butų ar kitų patalpų savininkų šildymo ar karšto vandens įrenginių (sistemų) atsijungimas nuo perdavimo tinklų reglamentuojamas skirtingai, t. y. pastato inžinerinių sistemų įrengimą priskiriant paprastajam remontui, kuriam nėra reikalingas joks projektas, leidimas arba sutikimas, ypač kai darbai atliekami ne bendro naudojimo patalpose, o atskirame bute.

3. Iš Šilumos ūkio įstatymo (redakcija, galiojanti nuo 2009 m. vasario 1 d.) 29 straipsnio 1 dalies darytina išvada, kad buto šildymo būdo pakeitimo statybos darbus reglamentuoja tik Statybos įstatymas ir jį detalizuojantys teisės aktai – taigi nei 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės, nei 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės į šių teisės aktų sritį nepatenka. Šiuo aspektu pastebėjo, jog Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąvoka „patalpų šildymo būdas“, atsižvelgiant į Šilumos ūkio įstatymo 2 straipsnio 20 ir 21 punktuose apibrėžtas sąvokas „pastato šildymo būdas“ ir „pastato šildymo ir karšto vandens sistema“, aiškintina kaip apimanti tiek šildymo, tiek karšto vandens sistemas, taigi atsakovės 2011 m. vasario 28 d. atliktas atsijungimas nuo karšto vandens tiekimo ir cirkuliacijos per šilumos perdavimo tinklus (sistemą) patenka į Šilumos ūkio įstatymo

29 straipsnio 1 dalies, numatančios, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas rekonstruojant pastatą (inžinerines sistemas), reguliavimo sritį.

4. Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo XI-992 redakcija, galiojanti nuo 2010 m. spalio 1 d.) 20 straipsnio 11 dalis numato, kad statybos darbų priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus nustato Vyriausybės įgaliota institucija. Vyriausybė 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ 1.2.18 punktu įgaliojo Aplinkos ministeriją nustatyti statinio projekto rengimo tvarką ir sudedamąsias dalis, statybos darbų priskyrimo nesudėtingiems statiniams ypatumus. Pagal Statybos įstatymo 2 straipsnio 21 dalį statinio paprastasis remontas (atitinka Civilinio kodekso sąvoką „einamasis remontas“) – statybos rūšis, kurios tikslas – atnaujinti statinį, jo nerekonstruojant ar kapitališkai neremontuojant. Tai, kad pastato inžinerinių sistemų įrengimas priskiriamas paprastajam remontui ir patenka į Statybos įstatymo reglamentavimo sritį, patvirtino ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. kovo 16 d. sprendime administracinėje byloje Nr. I-756-8/2012. Dėl šių argumentų pareiškėjui kilo abejonų, ar ūkio ministras bei energetikos ministras, tvirtindami ginčijamas Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių nuostatas, neperžengė savo kompetencijos ribų, reglamentuodami savo reguliavimo sričiai nepriskirtus teisinius santykius ir taip vartotojams neteisėtai nustatydami papildomas, perteklines pareigas.

II.

Rengiant norminę administracinę bylą nagrinėti Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme, gautas atsakovo Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos atsiliepimas, kuriame nurodyta, jog įsteigus Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją (toliau – ir Energetikos ministerija), ji formuoja valstybės politiką energetikos srityje (Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 2009 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 86), o Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos nuostatai, patvirtinti Vyriausybės 1998 m. liepos 23 d. nutarimu Nr. 921, Ūkio ministerijai nebesuteikia jokių teisių ir funkcijų energetikos sektoriuje. Todėl Ūkio ministerija neturi kompetencijos aiškinti energetikos srities teisės aktų nuostatų – tai gali tik kompetentinga institucija, t. y. Energetikos ministerija.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Energetikos ministerija atsiliepimu į prašymą prašo pripažinti, kad energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktai neprieštarauja Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai, Statybos įstatymo 20 straipsnio 11 daliai ir Vyriausybės Nutarimo 1.2.18 punktui. Atsiliepimas iš esmės grindžiamas šiais argumentais:

1. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 6 straipsnyje įtvirtinta Energetikos ministerijos teisė tvirtinti energijos ir energijos išteklių tiekimo ir vartojimo taisykles, nustatyti vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) tvarką ir sąlygas. Šios funkcijos įtvirtintos taip pat ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2009 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 86 (toliau – ir Energetikos ministerijos nuostatai), 6.3.9 ir 6.3.17 punktuose. Be to, pagal Energetikos ministerijos nuostatus, jai pavesta atlikti įstatymų ir kitų teisės aktų pavestas energetikos srities valstybės valdymo funkcijas ir įgyvendinti šioje srityje valstybės politiką (1 p.), formuoti ir užtikrinti valstybės politikos įgyvendinimą energijos vartotojų teisių apsaugos srityje (6.3.1 p.), rengti ir tobulinti teisės aktus, užtikrinančius patikimą energijos ir jos išteklių tiekimą, energetikos objektų ir įrenginių techninę saugą, efektyvų energijos ir jos išteklių naudojimą (6.3.2 p.).

2. Vertinant 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių atitiktį Šilumos ūkio įstatymui, būtina įvertinti minėtų teisės aktų reguliavimo sritį bei tikslus. 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 1 punkte nustatyta jų paskirtis – sureguliuoti šilumos vartotojų ir kitų šilumos ūkio subjektų bei karšto vandens vartotojų ir karšto vandens tiekėjų tarpusavio santykius, teises, pareigas ir atsakomybę, susijusius su šilumos ir karšto vandens gamyba, perdavimu, tiekimu ir vartojimu. Taigi Taisyklės nereglamentuoja techninių statybos klausimų,

kurie sprendžiami statybos santykius reguliuojančiuose teisės aktuose. Šilumos ūkio įstatymas reglamentuoja šilumos ūkio valstybinį valdymą, šilumos ūkio subjektų veiklą, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę; šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nustatytas vienas iš šio įstatymo tikslų – ginti šilumos vartotojų teises ir teisėtus interesus. Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnis reglamentuoja šilumos vartotojų įrenginių atjungimo nuo šilumos tiekimo sistemos klausimus – t. y. šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių nutraukimą vartotojo iniciatyva. Taigi šio Šilumos ūkio įstatymo straipsnio tikslas – ginti šilumos vartotojų teises ir interesus, nustatant jų teisę nutraukti šilumos pirkimo-pardavimo sutartį. Be to, vartotojo teisė nutraukti sutartį yra susijusi su vartotojo apsirūpinimo šiluma pasirinkimo (pakeitimo) būdo teisės, įtvirtintos Šilumos ūkio įstatymo 15 straipsnyje, realizavimu.

3. Įstatyme esant įtvirtintai vartotojo teisei pakeisti buto šildymo ir (ar) apsirūpinimo karštu vandeniu būdą ir šiuo pagrindu nutraukti šilumos ir (ar) karšto vandens pirkimo-pardavimo sutartį, šiai teisei įgyvendinti, nepažeidžiant kitų vartotojų interesų, teisės aktuose (įstatyme ar poįstatyminiame teisės akte) turi būti numatytos ir tam tikros priemonės, reikalavimai bei sąlygos. Siekdama sudaryti vartotojui sąlygas įgyvendinti jo teisę pakeisti apsirūpinimo šiluma ir (ar) karštu vandeniu būdą bei tinkamai apsaugoti kitų vartotojų, kuriems gali turėti įtakos vartotojo apsisprendimas, teises bei teisėtus interesus, Energetikos ministerija procedūrinius šios teisės įgyvendinimo klausimus nustatė Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktuose. Tad šių taisyklių 210-218 punktai ta apimtimi, kiek nustato vartotojo, pageidaujancio atjungti karšto vandens įrenginius ir keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, prievolę priimti sprendimą teisės aktų nustatyta tvarka (210 p.), apie priimtą sprendimą pateikti informaciją savivaldybės institucijai (211 p.), teisę gauti atitinkamą informaciją, atsakymą ir reikalingus dokumentus iš savivaldybės ar jos įgaliotos institucijos per nustatytą terminą (212-214 p.), teisę gauti informaciją apie priimtą sprendimą iš šilumos tiekėjo per nustatytą terminą (215 p.), yra pagrįsti bei neprieštarauja Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatai, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka rekonstruojant pastatą (inžinerines sistemas), nes nenustato jokių statybos darbams taikomų techninių reikalavimų.

4. Pareiškėjo ginčijamos nuostatos susijusios su tinkamu ir procedūriškai aiškiai nustatytu vartotojo teisės įgyvendinimu, o atjungimo nuo karšto vandens sistemų techniniai darbai (statybos darbai) atliekami vadovaujantis statybos teisinius santykius reglamentuojančiais galiojančiais teisės aktais, kaip yra nustatyta Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210 bei 216 punktuose. Be to, pagal šių taisyklių 213 punktą, savivaldybė ar jos įgaliota institucija turi teisę pagrįstai atsisakyti išduoti specialiuosius architektūros reikalavimus, įvertinusi prašymą ir nustačiusi, kad konkrečiu atveju ir pagal galiojančius teisės aktus jie nėra reikalingi.

5. 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktų nuostatos taip pat yra pagrįstos Konstitucijoje įtvirtintu nuosavybės neliečiamumo ir apsaugos principu. Pastato šildymo ir karšto vandens sistema yra bendroji dalinė pastato savininkų nuosavybė, todėl atskiro vartotojo priimamas sprendimas pakeisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą ir (ar) atsijungti nuo minėtos sistemos gali turėti įtakos kitų vartotojų teisėms ir teisėtiems interesams. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją su žmogaus teisių ir laisvių turinio apibrėžimu, jų įgyvendinimo garantijų įtvirtinimu susijusį teisinį reguliavimą galima nustatyti ir poįstatyminiais teisės aktais (*inter alia* žmogaus teisių įgyvendinimo procesinius (procedūrinius) santykius ir pan.), bet jokiais aplinkybėmis poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti asmens teisės atsiradimo sąlygų, riboti teisės apimties; poįstatyminiais teisės aktais negalima nustatyti ir tokio su žmogaus teisėmis, jų įgyvendinimu susijusių santykių teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme (Konstitucinio Teismo 2007 m. gegužės 5 d. nutarimas). Ginčijami Taisyklių 210-218 punktai nenustatė naujų bendro pobūdžio normų – vartotojo teisę pakeisti šildymo ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą ir (ar) atsijungti nuo karšto ar šildymo vandens sistemų nustatyta Šilumos ūkio įstatyme, t. y. įtvirtinta įstatymo lygmeniu; taip pat minėtos nuostatos neriboja vartotojo teisės pakeisti šildymo ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą ir (ar) atsijungti nuo šildymo ar karšto vandens sistemų, t. y. nesiaurina šios teisės apimties; šios nuostatos nekonkuruoja su Šilumos ūkio įstatymu.

Taigi 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktai Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai neprieštarauja, o Energetikos ministerija neperžengė savo kompetencijos ribų, kadangi ginčijamos nuostatos nereglamentuoja statybos teisinių santykių – jos yra pagrįstos Šilumos ūkio įstatyme numatytoju teisiniu reguliavimu, pagal kurį vartotojas turi teisę pakeisti apsirūpinimo šiluma ar karštu vandeniu būdą arba atsijungti nuo sistemos galiojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

6. Vertinant ginčijamo teisinio reguliavimo atitiktį Statybos įstatymo 20 straipsnio 1 daliai ta apimtimi, kuria statybos priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus nustato Vyriausybės įgaliota institucija, bei Vyriausybės Nutarimo 1.2.18 punktui, nustatančiam, kad statybos priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus nustato Aplinkos ministerija, trečiasis suinteresuotas asmuo pabrėžė, kad 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktai šių klausimų nereglamentavo. Pastatų ir / ar inžinerinių sistemų bei kitų statybos objektų įrengimo, keitimo, šalinimo ar kiti statybos darbai ir jų kvalifikavimas, priskiriant atitinkamus darbus tam tikrai statybos rūšiai, nėra Šilumos ūkio įstatymo reguliavimo sritis, todėl minėti veiksmai yra atliekami ar atitinkamai vertinami kitų specialiųjų teisės aktų nustatyta tvarka, į kuriuos 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse pateikiamos nuorodos. Taigi pareiškėjo prašomos ištirti nuostatos jokiais aspektais nereglamentuoja Statybos įstatymu reguliuojamų statybos santykių, *inter alia* nereglamentuoja statinio projekto rengimo tvarkos ir sudedamųjų dalių, statybos darbų priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumų, nesudėtingų statinių sąrašo ir statinių priskyrimo nesudėtingiems statiniams ypatumų, kuriuos pagal Vyriausybės Nutarimą yra įgaliota nustatyti Aplinkos ministerija. Tad ginčijamose 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių nuostatose ir Statybos įstatymo 20 straipsnio 11 dalyje bei Vyriausybės Nutarimo 1.2.18 punkte yra reglamentuojami skirtingi teisiniai santykiai, todėl negali būti prieštaravimų tarp šių teisės aktų.

7. Atkreipė dėmesį, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2012 m. liepos 19 d. nutartyje, kasacine tvarka išnagrinėjęs bylą Nr. 3K-3-385/2012, dėl atsakovo argumentų, kad atsijungimo teisėtumo klausimas turi būti sprendžiamas pagal 2010 m. spalio 1 d. galiojusią Statybos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies ir aplinkos ministro įsakymu Nr. 622 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.01.08:2008 „Statinio statybos rūšys“ 12.11 punkto nuostatą, jog statinio inžinerinių įrenginių keitimas laikomas paprastu buto remontu, todėl tokiu atveju statybos leidimas nereikalingas, konstatavo, jog pasikeitusi statybos leidimų išdavimo tvarka neeliminuoja Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250, 255, 260, 261, 263 punktų nuostatų, kuriomis nustatyta speciali butų (patalpų) šildymo ir karšto vandens sistemų atsijungimo procedūra, taikymo. Taigi šis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo išaiškinimas, pasak Energetikos ministerijos, patvirtina, jog atjungiant buto šildymą ir karštą vandenį nuo bendros daugiabučio namo sistemos, vartotojas turėjo (ir turi) laikytis specialios atjungimo procedūros, nustatytos atjungimo metu galiojusiaisiais teisės aktais.

8. Dėl ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių paaiškino, jog įstatymuose ar kituose teisės aktuose išdėstytas teisės normas oficialiai gali aiškinti tik tokias normas išleidęs subjektas arba tokia galia turi būti deleguota specialiai tam įgaliotam subjektui. Teisės aktai nenumato teisės Energetikos ministerijai aiškinti ir vertinti kitų viešojo administravimo subjektų priimtų teisės aktų. Tačiau atsižvelgiant į ūkio ministro patvirtintų taisyklių teisinio reguliavimo sritį bei ginčijamų nuostatų turinį, atsakovo nuomone, jos turėtų būti aiškinamos vadovaujantis tokiais pačiais principais ir argumentais, kokie yra išdėstyti dalyje dėl 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktų atitikties Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai, Statybos įstatymo 20 straipsnio 11 daliai bei Vyriausybės Nutarimo 1.2.18 punktui.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – ir Aplinkos ministerija) atsiliepimu prašo ginčijamas norminių administracinių aktų dalis pripažinti teisėtomis. Atsiliepimas iš esmės grindžiamas šiais argumentais:

1. Pareiškėjas Trakų rajono apylinkės teismas savo prašyme yra nenuoseklus ir vieni jo argumentai prieštarauja kitiems – pavyzdžiui, teigiama, kad buto šildymo būdo pakeitimo statybos darbus reglamentuoja tik Statybos įstatymas, tačiau vėliau pripažįsta, kad ieškovės individualioje byloje atliktas atsijungimas patenka į Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio

1 dalies reguliavimo sritį. Be to, Aplinkos ministerijos nuomone, pareiškėjas nenurodė pakankamai argumentų, kodėl, jo nuomone, ūkio ministras ir energetikos ministras, priimdami ginčijamas Taisyklių nuostatas, galimai peržengė savo kompetencijos ribas.

2. Šilumos ūkio įstatymas yra specialusis energetikos srities (šilumos energijos) teisės aktas, reguliuojantis teisinius santykius šilumos ūkio sektoriuje. Taigi buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdo pakeitimą reglamentuoja bent du įstatymai – Šilumos ūkio įstatymas ir Statybos įstatymas bei juos įgyvendinantys teisės aktai. Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalis numato, kad vartotojas, pakeitęs buto (butų), kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, turi teisę nutraukti šilumos ir (ar) karšto vandens pirkimo-pardavimo sutartį, o taip pat tai, kad šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka rekonstruojant pastatą (inžinerinis sistemas). Taigi Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalis yra blanketinė norma, nukreipianti į Statybos įstatymą – tiek, kiek tai liečia statybos darbų atlikimą keičiant šildymo būdą. Tačiau procedūrų, kaip visam namui ar tik vienam ar keliems butams atsijungti nuo viso namo šildymo sistemos taip, kad nebūtų pakenkta kitiems neatsijungusiems vartotojams, o taip pat kad viso namo šilumos suvartojimo sąnaudos tarp visų savininkų – bendrų konstrukcijų bendraturčių – būtų teisingai paskirstytos, ši nuostata nenustato.

3. Aplinkos ministerijos nuomone, ginčijamos Taisyklių nuostatos neprieštarauja Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai ir Statybos įstatymo 20 straipsnio 11 daliai, nes šiose normose nėra įtvirtinta imperatyvių draudimų ar kitų reikalavimų, kuriuos galėtų pažeisti Taisyklių nuostatos, be to, šios normos yra blanketinės ir pačios savaime teisinių santykių nereguliuoja. Taip pat ginčijamos nuostatos neprieštarauja ir Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 1.2.18 punktui, kadangi pastaroji nuostata nereglamentuoja nei Ūkio ministerijos, nei Energetikos ministerijos kompetencijos.

4. Trečiasis suinteresuotas asmuo nurodė, jog nesutinka su pareiškėjo argumentu, kad pastato inžinerinių įrenginių (sistemų) įrengimą priskiriant paprastajam remontui, nėra reikalingas joks projektas, leidimas arba sutikimas – Statybos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 5 ir 9 punktai nustato reikalavimą atliekant paprastąjį remontą turėti tam tikrais atvejais paprastojo remonto projektą arba paprastojo remonto aprašą. Atvejai, kada reikia rengti paprastojo remonto projektą ar paprastojo remonto aprašą ir gauti suderinimus, yra numatyti statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtinto aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826, 6 priede, kuriame šiuo metu galioja nuostata, kad priklausomai nuo atliekamų darbų specifikos, įrengiant statinio inžinerines sistemas, kai jų dalys išdėstomos statinio išorėje, arba įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato (išskyrus vienbutį ar dvibutį gyvenamąjį pastatą) šildymo ir elektros bendrąsias inžinerines sistemas, turi būti gauti rašytiniai pritarimai.

5. Vieno buto atsijungimas nuo bendros visam namui šildymo sistemos įtakoja kitų butų savininkų interesus, nes toks atsijungimas gali išbalansuoti šilumos paskirstymą visam namui (jį gali tekti reguliuoti ir perbalansuoti iš naujo), todėl teiginiai, jog atjungiant butą nuo bendros namo šildymo sistemos, daromas remontas tik tame bute, o ne bendro naudojimo patalpose, ir tai nedaro įtakos kitiems savininkams, yra nepagrįsti. Priešingai – ginčijamose Taisyklėse būtent ir yra nustatyta procedūra, skirta užtikrinti, kad gyvenamojo namo bendrųjų konstrukcijų bendraturčiai, įgyvendindami savo teises, nepažeistų kitų patalpų savininkų teisių ir teisėtų interesų. Būtent kitų patalpų savininkų interesų apsaugai ir yra nustatytos atitinkamos procedūros – gauti raštiškus sutikimus, kompetentingų institucijų išvadas apie galimus kitų asmenų nuostolius, įvertinus pasirinktą šildymo būdą, ir pan.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a :

III.

Pareiškėjas Trakų rajono apylinkės teismas kelia klausimą, ar Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai, Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija)

20 straipsnio 11 daliai bei Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktui neprieštarauja ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) 250-263 punktai tam tikra apimtimi bei energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) 210-218 punktai tam tikra apimtimi.

Išplėstinė teisėjų kolegija pastebi, jog ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintos Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija), dėl kurių dalies teisėtumo keliamos abejonės, ūkio ministro 2010 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. 4-825 buvo pripažintos netekusiomis galios. Taip pat pareiškėjo kvestionuojamos tam tikra apimtimi energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintos Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklės (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) buvo ne kartą keičiamos, *inter alia* aplinkos ministro 2011 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 1-191, įsigaliojusiu 2011 m. liepos 29 d., buvo iš esmės pakeistas šių taisyklių 211-217 punktuose nustatytas teisinis reguliavimas. Šiuo metu galiojančios aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 21 d. įsakymo Nr. 1-187 redakcijos Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-217 punktuose yra reguliuojami teisiniai santykiai dėl karšto vandens tiekimo sustabdymo karšto vandens tiekėjo ir (ar) šilumos tiekėjo iniciatyva, o nuostatos dėl karšto vandens įrenginių (sistemos) atjungimo nuo šilumos perdavimo tinklų vartotojų iniciatyva, be kita ko, iš esmės pakeistos, yra įtvirtintos šios redakcijos taisyklių 218-226 punktuose. Taigi nagrinėjamoje norminėje administracinėje byloje pareiškėjo ginčijamas teisinis reguliavimas, įtvirtintas 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija), yra iš esmės pakeistas ir šiuo metu nebegalioja.

Išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, jog norminė administracinė byla buvo inicijuota teismo, kuriam kilo abejonės dėl individualioje byloje taikytinų norminių administracinių aktų nuostatų teisėtumo, todėl konstatuotina, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas gali ir privalo išnagrinėti šį prašymą nepaisant to, jog ginčijamas teisinis reguliavimas yra pakeistas. Taigi teismas tirs ir šiuo metu negaliojančių nuostatų – ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) 250-263 punktų bei energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) 210-218 punktų – atitiktį aukštesnės galios teisės aktams (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. gegužės 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I¹-1/2006, 2007 m. vasario 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I⁶-2/2007, 2012 m. gruodžio 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁵²-23/2012).

Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymi, jog, kaip matyti iš Trakų rajono apylinkės teismo 2012 m. gegužės 18 d. nutarties motyvų bei rezoliucinės dalies, apibrėždamas teisinį reguliavimą, dėl kurio teisėtumo teismui nagrinėjant civilinę bylą kilo abejonės, pareiškėjas nurodė, jog minėtų teisės aktų nuostatos kvestionuojamos tiek, kiek jose yra įtvirtintos sąlygos ir tvarka, kurių laikydamasis buto ar kitų patalpų savininkas – buitinis šilumos vartotojas gali įgyvendinti savo teisę atjungti buto ar kitų patalpų šildymo ar karšto vandens sistemų įrenginius nuo daugiabučio namo šildymo ar karšto vandens sistemos, ir taip pakeisti buto ar kitų patalpų šildymo būdą (2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių atveju) bei įgyvendinti savo teisę atjungti karšto vandens įrenginius nuo šilumos perdavimo tinklų ir keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą (2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių atveju). Be to, vertinant minėtoje nutartyje pateiktą argumentaciją, pažymėtina, jog abejonės Trakų rajono apylinkės teismui dėl ginčijamo teisinio reguliavimo teisėtumo kilo dėl to, kad, pasak pareiškėjo, ginčijamomis nuostatomis atsakovai reguliavo statybos teisinius santykius, nors teisės aktai įgaliojimų šioje srityje nei Ūkio ministerijai, nei Energetikos ministerijai nesuteikia. Tad išplėstinė teisėjų kolegija, atsižvelgdama į tai, jog norminės administracinės bylos nagrinėjimo dalyką ir ribas apibrėžia pareiškėjo prašymas, pažymi, jog nagrinėjamoje norminėje

administracinėje byloje teisinio reguliavimo, įtvirtinto 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250-263 punktuose bei 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktuose, atitiktis nurodytoms aukštesnės galios teisės aktų nuostatomis bus vertinama būtent nurodyta apimtimi bei aspektais.

IV.

Pareiškėjas teisinio reguliavimo, įtvirtinto 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250-263 punktuose bei 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210-218 punktuose, galimą prieštaravimą Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai, Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai bei Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktui, kaip minėta, sieja su tuo, jog ginčijamomis nuostatomis, pasak pareiškėjo, atsakovai iš esmės reguliavo statybos teisinius santykius, neturėdami tam įgaliojimų.

Šilumos ūkio įstatymo (2009 m. sausio 12 d. įstatymo Nr. XI-133 redakcija) 29 straipsnio 1 dalis nustato:

„Šilumos vartotojas, pakeitęs buto (butų), kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, turi teisę nutraukti šilumos ir (ar) karšto vandens pirkimo-pardavimo sutartį. Buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka rekonstruojant pastatą (inžinerines sistemas)“.

Išplėstinė teisėjų kolegija, įvertinusi cituotą Šilumos ūkio įstatymo (2009 m. sausio 12 d. įstatymo Nr. XI-133 redakcija) 29 straipsnio, įtvirtinančio nuostatas dėl šilumos pirkimo-pardavimo sutarčių nutraukimo vartotojo iniciatyva, 1 dalį, pažymi, jog ja yra reglamentuojama vartotojų teisė nutraukti šilumos ir (ar) karšto vandens pirkimo-pardavimo sutartį, siejant šios teisės įgyvendinimo galimybę su buto (butų) ar kitų patalpų šildymo ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pakeitimu, kuris, savo ruožtu, atliekamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka. Taigi aiškinant šią nuostatą, pirmiausia būtina įvertinti, kokia yra šių įstatymų – Šilumos ūkio įstatymo bei Statybos įstatymo – reguliavimo sritis, ir, atitinkamai, jų santykis, kiek tai susiję su vartotojų teise pakeisti buto (butų), kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdą.

Šilumos ūkio įstatymo (2007 m. lapkričio 20 d. įstatymo Nr. X-1329 redakcija) 1 straipsnis, apibrėžiantis šio įstatymo paskirtį ir tikslus, nurodo, jog jis reglamentuoja šilumos ūkio valstybinį valdymą, šilumos ūkio subjektų veiklą, jų santykius su šilumos vartotojais, tarpusavio ryšius ir atsakomybę, o įstatymo tikslai yra, be kita ko, mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams, ginti šilumos vartotojų teises ir teisėtus interesus, didinti šilumos gamybos, perdavimo ir vartojimo efektyvumą. Taigi Šilumos ūkio įstatymas – tai specialusis energetikos sektoriaus (šilumos ūkio) teisės aktas, reguliuojantis esminius teisinius santykius šilumos ūkio sektoriuje. Tačiau, kaip minėta, šio įstatymo 29 straipsnio 1 dalis, nustatydamą vartotojų teisę pakeisti buto (butų) ir kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, tiesiogiai nukreipia į Statybos įstatymą, iš ko išplaukia, jog tiek, kiek tai susiję su konkrečių buto (butų), kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pakeitimo statybos darbų atlikimu, taikytinos teisės normos, įtvirtintos Statybos įstatyme ir – atitinkamai – jį įgyvendinančiuose poįstatyminiuose teisės aktuose. Ši išvada darytina atsižvelgiant ir į Statybos įstatymą (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija, galiojanti nuo 2010 m. spalio 1 d.) įtvirtintą teisinį reguliavimą, pagal kurį šis įstatymas nustato visų Lietuvos Respublikos teritorijoje, teritoriniuose vandenyse ir tarptautiniuose vandenyse esančiame jos kontinentiniame šelfe, į kurią Lietuvos Respublikos turi išimtinės teises, statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminius reikalavimus, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, nugriovimo ir visos šios veiklos priežiūros tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus ir atsakomybę (1 str. 1 d.), ir, kita

vertus, nenumato, jog Statybos įstatymas netaikytinas statybos teisiniams santykiams, vienais ar kitais aspektais susijusiems su energetikos objektų statybos darbais ar pan. (Statybos įstatymo 1 str. 2 d.).

Šiame kontekste taip pat atkreiptinas dėmesys, jog Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012 m. kovo 16 d. sprendime, išnagrinėjęs norminę administracinę bylą dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 622 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“ patvirtinimo“ patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“ (2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymo Nr. D1-824 redakcija) 12.11 punkto atitikties Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatai „buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka rekonstruojant pastatą (inžinerines sistemas)“, aiškindamas minėtą Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostatą, taip pat yra konstatavęs, jog ši nuostata nereguliuoja statybos, keičiant šildymo būdą, teisinių santykių, o tiesiogiai nukreipia į šiuos teisinius santykius reguliuojantį Statybos įstatymą ir šį įstatymą įgyvendinančius poįstatyminius teisės aktus.

Atsižvelgdama į šiuos argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, jog pagal Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalį, atliekant buto (butų), kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdo pakeitimo (t. y. nagrinėjamu atveju – buto (butų), kitų patalpų šilumos ir / ar karšto vandens įrenginių atjungimo nuo daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos) darbus, tiek, kiek tokie darbai patenka į Statybos įstatymo ir jį įgyvendinančių poįstatyminių teisės aktų reguliavimo sritį, turi būti vadovaujamosi būtent Statybos įstatymu ir jį įgyvendinančiais poįstatyminiais teisės aktais. Savo ruožtu išplėstinė teisėjų kolegija taip pat atkreipia dėmesį, jog minėta Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalies nuostata negali būti aiškinama kaip pagrindas savaime bet kokius teisinius santykius, susiklostančius atliekant buto (butų), kitų patalpų šilumos ir / ar karšto vandens įrenginių atjungimo nuo bendros daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos darbus, neatsižvelgiant į jų turinį bei esmę, vertinti kaip išimtinai patenkančius į Statybos įstatymo bei jį įgyvendinančių teisės aktų reguliavimo sritį. Keičiant buto ar kitų patalpų šildymo ir / ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, atsižvelgiant į tai, jog tai yra veikla šilumos ūkio sektoriuje, akivaizdu, jog tam tikrais aspektais tai pakliūna tiek į bendrojo energetikos teisinius santykius reguliuojančio įstatymo – t. y. Energetikos įstatymo, tiek ir specialaus – t. y. Šilumos ūkio įstatymo, bei šiuos įstatymus įgyvendinančių kitų teisės aktų reguliavimo sritį.

Pastebėtina, jog keičiant daugiabučio namo atskiro buto (butų), kitų patalpų šildymo ir apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, tai neabejotinai paliečia ir kitų daugiabučio namo butų bei kitų patalpų savininkų teises bei interesus, kadangi atjungus atskiro buto ar kitos patalpos šilumos ir karšto vandens įrenginius nuo bendros namo šildymo ir karšto vandens sistemos, tai neišvengiamai lemia ir šios sistemos – t. y. daugiabučio namo bendrosios inžinerinės sistemos (Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 2 str. 61, 62 ir 63 d.) – pakeitimą tam tikru mastu. Šiuo aspektu akcentuotina Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.390 straipsnio 1 dalies nuostata, jog daugiabučiame name gyvenantis vartotojas teisę nutraukti energijos pirkimo-pardavimo sutartį gali įgyvendinti tik tuo atveju, jeigu toks sutarties nutraukimas nepadarys žalos kitų to namo buto gyventojams. Toks atjungimas, be kita ko, susijęs ir su vartotojo, siekiančio atjungti savo buto ar kitos patalpos šildymo ir / ar karšto vandens įrenginius nuo bendros namo šildymo ir karšto vandens sistemos, bei šilumos ir / ar karšto vandens tiekėjo tarpusavio teisiniais santykiais, jų tarpusavio teisėmis bei pareigomis, kurių reguliavimas, akivaizdu, pakliūna į Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių reguliavimo sritį (2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių ir 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 1 p.). Juolab atsižvelgtina į tai, jog pagal Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 3 dalį (2009 m. sausio 12 d. įstatymo Nr. XI-133 redakcija), butų ir kitų patalpų, kurių šildymo būdas pakeistas, savininkai Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklėse nustatyta tvarka šilumos ir (ar) karšto vandens tiekėjams kiekvieną mėnesį apmoka už jiems tenkančią pastato bendrosioms reikmėms sunaudotos šilumos ir (ar) karšto vandens dalį. Taigi ir pakeitus buto ar kitų patalpų

šildymo ar apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, tokio buto ar kitų patalpų savininkai išlieka šilumos vartotoju tiek, kiek tai susiję su pastato bendrosioms reikmėms sunaudota šiluma ir (ar) karštu vandeniu.

Todėl atsižvelgdama į nurodytus teisinius argumentus, išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, jog siekiant įvertinti nagrinėjamoje norminėje administracinėje byloje ginčijamo teisinio reguliavimo teisėtumą pareiškėjo Trakų rajono apylinkės teismo nurodytu aspektu, t. y. ar atsakovai ginčijamose nuostatose įtvirtino tam tikrus reikalavimus, neturėdami kompetencijos reguliuoti statybos teisinių santykių, būtina įvertinti tiek atsakovų – Ūkio ministerijos bei Energetikos ministerijos – įgaliojimus, kiek tai susiję su byloje nagrinėtiniu teisiniu reguliavimu, tiek ir ginčijamo teisinio reguliavimo turinį bei esmę.

V.

Ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių priėmimo metu galiojusios redakcijos Energetikos įstatymo 4 straipsnis nustatė, jog energetikos valstybinį valdymą Lietuvos Respublikoje šio įstatymo nustatyta tvarka vykdo *inter alia* Ūkio ministerija; svarbiausi valstybės ir savivaldybių, valdančių energetiką, reguliuojančių bei kontroliuojančių energetikos veiklą, uždaviniai yra, be kita ko, užtikrinti optimalią valstybės energetikos struktūrą, sudaryti prielaidas efektyviai energetikos veiklai. Šio įstatymo 6 straipsnis įtvirtino Ūkio ministerijos funkcijas, tarp jų – įgyvendinti valstybės politiką energetikos srityje; rengti ir tvirtinti teisės aktus, reglamentuojančius tiekimo saugumo, energetikos objektų ir įrenginių įrengimo, eksploatavimo, techninės saugos, efektyvaus naudojimo bei kitus klausimus; tvirtinti energijos ir energijos išteklių perdavimo, skirstymo, tiekimo ir vartojimo taisykles; nustatyti vartotojų, gamintojų energetikos objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) prijungimo prie veikiančių energetikos įmonių objektų (tinklų, įrenginių, sistemų) tvarką ir sąlygas bei atlikti kitas šio bei kitų įstatymų nustatytas ar Vyriausybės pavestas funkcijas. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos įsteigimo įstatymo 1 straipsniu įsteigus Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją, 2009 m. sausio 12 d. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 4, 6, 7, 8, 10, 17, 18, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XI-130, įsigaliojusio 2009 m. vasario 1 d., 2 straipsniu buvo pakeistas Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 6 straipsnis, jame įtvirtinant, jog minėtos funkcijos priskiriamos Energetikos ministerijai. Taigi atsižvelgiant į šias Energetikos įstatymo nuostatas, pažymėtina, jog Ūkio ministerijos, o nuo 2009 m. vasario 1 d. – Energetikos ministerijos funkcijos įgyvendinant valstybės politiką energetikos srityje yra itin plačios.

Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 dalis nustato, jog statinio projekto rengimo tvarką ir sudedamąsias dalis, statybos darbų priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus, nesudėtingų statinių sąrašą ir statinių priskyrimo nesudėtingiems statiniams ypatumus nustato Vyriausybės įgaliota institucija. Įgyvendindama minėtą Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) nuostatą, Vyriausybė 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktu įgaliojo Aplinkos ministeriją nustatyti statinio projekto rengimo tvarką ir sudedamąsias dalis, statybos darbų priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus, nesudėtingų statinių sąrašą ir statinių priskyrimo nesudėtingiems statiniams ypatumus.

Todėl atsižvelgdama į nurodytą teisinį reguliavimą, išplėstinė teisėjų kolegija konstatuoja, jog įgaliota institucija reguliuojant teisinius santykius statybos srityje, tiek, kiek aktualu nagrinėjamoje norminėje administracinėje byloje, yra Aplinkos ministerija. Savo ruožtu Ūkio ministerijos, o nuo 2009 m. vasario 1 d. – Energetikos ministerijos įgaliojimai, kylantys tiek iš Energetikos įstatymo, tiek ir iš specialių atskirus energetikos sektorius reguliuojančių įstatymų, *inter alia* Šilumos ūkio įstatymo, siejami su energetikos teisinių santykių reguliavimu. Taigi akivaizdu, jog nei Ūkio ministerijai, nei nuo 2009 m. vasario 1 d. Energetikos ministerijai nėra pavesta įgaliojimų vienais ar kitais aspektais reguliuoti statybos

teisinių santykių. Atsižvelgiant į tai, siekiant atsakyti į pareiškėjo iškeltą klausimą dėl 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių bei 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių tam tikra apimtimi teisėtumo atsakovų įgaliojimų įtvirtinti tokių teisinių reguliavimų aspektu, būtina, kaip minėta, išsiaiškinti ginčijamose nuostatose įtvirtinto teisinio reguliavimo turinį.

VI.

2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250-263 punktuose buvo įtvirtintas teisinis reguliavimas dėl daugiabučio namo butų ir kitų patalpų šilumos įrenginių atjungimo nuo šilumos perdavimo tinklų ar daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginių buitinių šilumos vartotojų iniciatyva. Šių taisyklių 250 punktą nustatė daugiabučio namo Valdytojo (Administratoriaus), jeigu butų bei kitų patalpų savininkai teisės akte (Taisyklių 1 priedo 3 punktą) nustatyta tvarka priima sprendimą ir paveda Valdytojui (Administratoriui) leisti keisti buto ar kitos patalpos šildymo būdą, arba buto ir kitų patalpų savininko – buitinio šilumos vartotojo, pageidaujantį atjungti buto ar kitų patalpų šildymo ar karšto vandens sistemų įrenginius nuo daugiabučio namo šildymo ar karšto vandens sistemos ir pakeisti buto ar kitos patalpos šildymo būdą, pareigą pateikti prašymą savivaldybės institucijai gauti iš jos projektavimo sąlygų sąvadą keisti buto ar kitos patalpos šildymo būdą, o taip pat nustatė, kokie dokumentai turi būti pridėti prie tokio prašymo. Atitinkamai šių taisyklių kiti ginčijami punktai detalizavo daugiabučio namo buto ar kitų patalpų šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginių atjungimo nuo šilumos perdavimo tinklų ar daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginių tvarką: savivaldybės institucijos veiksmus, gavus minėtą prašymą, šilumos tiekėjo veiksmus, gavus iš savivaldybės institucijos paraišką išduoti projektavimo sąlygas (251-254 p.); pareigą atitinkamus įrenginių atjungimo projektavimo, įrengimo ir kitus su atjungimu susijusius darbus atlikti pagal šiame punkte nurodytų teisės aktų reikalavimus, išduotas projektavimo sąlygas ir jas atitinkantį projektą savo lėšomis (255 p.); buto ar kitų patalpų šilumos ar karšto vandens vartojimo įrenginių atjungimo ir susijusių su atjungimu pastato šildymo ir karšto vandens sistemų rekonstravimo projekto turinį (256 p.); pareigą minėtus darbus atlikti nepažeidžiant kitų butų ir kitų patalpų savininkų teisių bei teisėtų interesų, pagal šių taisyklių 175-184 punktų reikalavimus bei daugiabučio namo buto ar kitų patalpų savininko lėšomis (257 p.); pareigą šilumos ar karšto vandens tiekėjui pranešti raštu apie numatomą atjungimą (258 p.); pareigą baigus Taisyklių 255 punkte nurodytus darbus, gauti Valstybinės energetikos inspekcijos prie Energetikos ministerijos šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo aktą-pažymą, pastato šildymo ir karšto vandens sistemos, rekonstruotų dėl atjungimo, įrenginių bei buto ar kitų patalpų šilumos vartojimo įrenginių jungčių su pastato šildymo ar karšto vandens sistema išardymo, kito pasirinkto šilumnešio ar energijos rūšies tiekimo ir (ar) kitų įrenginių ir statinių įrenginių ir statinių pripažinimo tinkamais naudoti aktą ir jų kopijas pateikti šilumos tiekėjui ir kito pasirinkto šilumnešio ar energijos rūšies tiekėjui (259 p.); įrenginių atjungimą bei atjungimo akto surašymą (260-261 p.); buto ar kitų patalpų, kurių šilumos vartojimo įrenginiai atjungti, savininkų – buitinių šilumos vartotojų su šilumos tiekėjais sudarytų šilumos vartojimo pirkimo-pardavimo sutarčių pakeitimą bei jų pareigą apmokėti šilumos tiekėjui už daugiabučio namo bendrosioms reikmėms tenkinti tenkančią šilumos dalį (262 p.) bei įrenginių atjungimo pažeidžiant Taisyklėse bei Šilumos ūkio įstatyme nustatytą tvarką pasekmes (263 p.).

Kaip minėta, pagal Statybos įstatymo 1 straipsnio 1 dalį, šis įstatymas reguliuoja visų Lietuvos Respublikos teritorijoje statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminius reikalavimus, statybos techninio normavimo, statybinių tyrinėjimų, statinių projektavimo, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, nugriovimo ir visos šios veiklos priežiūros tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus ir atsakomybę. Taigi akivaizdu, jog 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250 punktą, nustatantis pareigą gauti projektavimo sąlygų sąvadą, 251-254 punktai, nustatantys šio sąvado išdavimo tvarką,

255 punktą tiek, kiek nustato atitinkamus įrenginių atjungimo darbus atlikti pagal išduotas projektavimo sąlygas, bei 256 punktą, nustatantis rekonstravimo projekto turinį, reguliuoja statybos teisinius santykius – t. y. statinio (inžinerinės sistemos) projektavimo reikalavimus.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 5 d. įsakymu Nr. 622 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.01.08:2002 „Statinio statybos rūšys“ 12.11 punktą nustato, kad statinio bendrųjų, atskirųjų, vartotojo inžinerinių sistemų įrengimas, keitimas, šalinimas priskiriamas prie statinio paprastojo remonto darbų. Pagal Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 1 dalies 5 punktą statinio projektas – paprastojo remonto projektas rengiamas ypatingo ar neypatingo statinio paprastajam remontui Aplinkos ministerijos ar Kultūros ministerijos nustatytais atvejais, o pagal šio straipsnio 1 dalies 9 punktą, paprastojo remonto aprašas rengiamas statinio paprastajam remontui tik Aplinkos ministerijos ar Kultūros ministerijos nustatytais atvejais. Šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 4 punktą nustato, jog kitais, nei šios dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytais, atvejais, taigi – ir paprastojo remonto atveju, statybą leidžiantis dokumentas yra rašytinis įgalioto valstybės tarnautojo pritarimas šio įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 4-13 punktuose nurodytam statinio projektui (kai jis yra privalomas). Taigi šio teisinio reguliavimo pagrindu darytina išvada, jog pagal Statybos įstatyme įtvirtintą teisinį reguliavimą statinio paprastojo remonto atveju statinio projekto rengimas ir rašytinis įgalioto valstybės tarnautojo pritarimas, kaip statybą leidžiantis dokumentas, privalomas tik Aplinkos ministerijos ar Kultūros ministerijos nustatytais atvejais.

Aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 6 priedo 2 ir 6 punktai (2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymo Nr. D1-826 redakcija, galiojusi iki 2011 m. liepos 1 d.) numatė atvejus, kada privalomi rašytiniai pritarimai paprastojo remonto atveju (taigi ir privaloma rengti paprastojo remonto projektą ar paprastojo remonto aprašą), tačiau tarp šių atvejų nebuvo numatyta, jog statinio bendrųjų inžinerinių sistemų (nagrinėjamu atveju – šildymo sistemos) įrengimo, pertvarkymo, keitimo ir pan. statybos darbams būtų reikalingas minėtas projektas ir rašytinis pritarimas jam. Pastebėtina, jog nors trečiasis suinteresuotas asmuo Aplinkos ministerija nurodė, jog, šiuo metu pagal minėtą statybos techninį reglamentą įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato (išskyrus vienbutį ar dvibutį gyvenamąjį pastatą) šildymo ir elektros bendrąsias inžinerines sistemas, turi būti gauti rašytiniai pritarimai, tačiau atkreiptinas dėmesys, jog atitinkami minėto statybos techninio reglamento 6 priedo „Atvejai, kada yra privalomi rašytiniai pritarimai statinio projektui“ 6 punkto pakeitimai, numatant, kad rašytiniai pritarimai paprastojo remonto aprašui privalomi įrengiant, pertvarkant, išmontuojant pastato šildymo, dujų ir elektros bendrąsias inžinerines sistemas (6.1.6 p.), buvo padaryti aplinkos ministro 2011 m. gegužės 18 d. įsakymu Nr. D1-410 (įsigaliojo nuo 2011 m. liepos 1 d.). Tad šie pakeitimai, vertinant iki 2010 m. lapkričio 12 d. galiojusius 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių ginčijama apimtimi teisėtumą, akivaizdu, negali būti vertinami kaip reikšmingi. Taigi nagrinėjamu atveju vertinant visuminį statybos teisinių santykių, kiek tai susiję su nagrinėjamu atveju aktualiais statybos projektavimo ir kt. statybos darbais, reikšmingas yra aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymo Nr. D1-826 redakcijos statybos techniniame reglamente STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ įtvirtintas teisinis reguliavimas.

Vadinasi, tiek, kiek aktualu nagrinėjamoje norminėje byloje (t. y. individualiai bylai aktuali laikotarpiu nuo 2010 m. spalio 1 d. iki 2011 m. liepos 1 d.), Statybos įstatyme bei jį įgyvendinančiuose poįstatyminiuose teisės aktuose įtvirtintas teisinis reguliavimas nenumatė pareigos paprastojo remonto darbams – buto ar kitų patalpų šildymo ir / ar apsirūpinimo karštu vandeniu įrenginių atjungimui nuo daugiabučio namo šildymo ir karšto vandens sistemos įrenginių – atlikti rengti statinio projektą. Tad šiuo aspektu akivaizdu, jog ginčijamuose 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 250-256 punktuose minėta apimtimi buvo įtvirtintos normos, numatančios naujus reikalavimus dėl statinio projektavimo, kurie, savo ruožtu, nėra grindžiami Statybos įstatyme bei jį įgyvendinančiuose poįstatyminiuose teisės

aktuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu. Išplėstinė teisėjų kolegija taip pat pažymi, jog ir 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 257 punktą ta apimtimi, kiek nustato pareigą rekonstravimo darbus atlikti vadovaujantis Taisyklių 175-184 punktuose nustatyta tvarka, bei 259 punktą ta apimtimi, kiek numato pareigą atliktus įrenginių atjungimo darbus, gauti statinių pripažinimo tinkamais naudoti akta, savo pobūdžiu yra nuostatos, reguliuojančios statybos teisinius santykius (Statybos įstatymo 2 str. 18 d. (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija), Statybos įstatymo 24 str. (2006 m. spalio 17 d. įstatymo Nr. X-857 redakcija, galiojusi iki 2010 m. spalio 1 d.). Atsižvelgiant į šiuos argumentus, pripažintina, kad minėtose nuostatose ūkio ministras, neturėdamas tam įgaliojimų, reguliavo statybos teisinius santykius, todėl konstatuotina, kad ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) 250 punktą ta apimtimi, kiek nustato pareigą gauti projektavimo sąlygų sąvadą siekiant atjungti įrenginius, 251-254 punktai, 255 punktą ta apimtimi, kiek nustato atitinkamus įrenginių atjungimo darbus atlikti pagal išduotas projektavimo sąlygas, 256 punktą, 257 punktą ta apimtimi, kiek nustato pareigą rekonstravimo darbus atlikti vadovaujantis Taisyklių 175-184 punktuose nustatyta tvarka, ir 259 punktą ta apimtimi, kiek numato pareigą gauti statinių pripažinimo tinkamais naudoti akta, prieštaravo Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (tiek, kiek nustatyta, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai ir Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 1.2.18 punktui.

Kita vertus, išplėstinė teisėjų kolegija pažymi, jog nėra teisinių argumentų teigti, jog kitose ginčijamose 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių nuostatose – 255 punkte, tiek, kiek jis nustato pareigą atitinkamus darbus atlikti pagal kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus vartotojo lėšomis, 257 punkte ta apimtimi, kiek nustatyta pareiga nepažeisti kitų butų ir patalpų savininkų teisių bei teisėtų interesų, 258 punkte, nustatančiame pareigą vartotojui tam tikru terminu pranešti šilumos ar karšto vandens teikėjui apie numatomą atjungimą, 259 punkte, nustatančiame pareigą gauti Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo akta-pažymą, 260-261 punktuose, nustatančiuose, jog įrenginiai atjungiami dalyvaujant pastato Valdytojo (Administratoriaus) ir šilumos tiekėjo įgaliotiems atstovams, kad baigus atjungimo darbus, minėti asmenys pasirašo jų atjungimo akta, kurį pasirašius buto ar kitų patalpų šilumos įrenginiai pripažįstami atjungti, 262 punkte įtvirtintos nuostatos dėl buitinių šilumos vartotojų – buto ar kitų patalpų, kurių šilumos vartojimo įrenginiai atjungti, savininkų ir šilumos tiekėjų sudarytų šilumos vartojimo pirkimo-pardavimo sutarčių pakeitimo, jų pareigos apmokėti už jiems tenkančią daugiabučio namo bendrosioms reikmėms tenkinti sunaudotą šilumos dalį, bei 263 punktą, nustatantis teisės aktų nustatytą reikalavimą, vartotojui atjungiant savo šilumos įrenginius nuo pastato šildymo ir karšto vandens sistemų, nesilaikymo pasekmes – įtvirtintu teisiniu reguliavimu vienu ar kitu aspektu įsiterpiama į Statybos įstatymu bei jį įgyvendinančiais poįstatyminiais teisės aktais reguliuojamų teisinių santykių sritį. Pareiškėjas, prašydamas ištirti šių nuostatų teisėtumą, savo pozicijos, jog ir šiose nuostatose reguliuojami statybos teisiniai santykiai, jokiais argumentais nepagrindė, išplėstinė teisėjų kolegija tokių argumentų taip pat nemato. Tad šiuo aspektu pripažintina, jog šiose 2003 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių nuostatose reguliuojami ne statybos teisiniai santykiai. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, jog ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) 255 punkte ta apimtimi, kiek nustatyta pareiga atitinkamus darbus atlikti pagal kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus vartotojo lėšomis, 257 punkte ta apimtimi, kiek nustatyta pareigą nepažeisti kitų butų ir patalpų savininkų teisių bei teisėtų interesų, 258 punkte, taip pat 259 punkte ta apimtimi, kiek numatyta pareiga gauti Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo akta-pažymą, ir 260-263 punktuose įtvirtintas teisinis reguliavimas nepatenka į Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio

1 dalimi (tiek, kiek nustato, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 dalimi ir Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 1.2.18 punktu reguliuojamų teisinių santykių sritį, todėl negali prieštarauti šioms aukštesnės galios teisės aktų nuostatom.

VII.

2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210 punktas numatė pareigą vartotojams, pageidaujantiems atjungti karšto vandens įrenginius ir keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, priimti sprendimą šių taisyklių 1 priedo 1 ir 3 punktuose nurodytuose teisės aktuose (t. y. Šilumos ūkio įstatyme bei Civiliniame kodekse) nustatyta tvarka; 211 punktas nustatė pareigą pateikti informaciją apie numatomus atlikti darbus savivaldybės institucijai ir gauti iš jos specialiuosius architektūros reikalavimus; 212 punktas – prašymą suderinti su kitų pastatų, kurių šilumos įrenginiai prijunti prie pastato šilumos ir (ar) karšto vandens įrenginių, savininkais, jeigu jų teisės ar teisėti interesai gali būti pažeisti; 213-214 punktai nustatė minėtų specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimo ar motyvuoto atsisakymo juos išduoti terminus; 215 punktas nustatė prisijungimo (atsijungimo) sąlygų išdavimą ar motyvuotą atsisakymą jas išduoti; 216 punktas nustatė, jog karšto vandens įrenginių atjungimo projektavimo, įrengimo ir kiti su atjungimu susiję darbai atliekami pagal nurodytų teisės aktų reikalavimus ir projektą vartotojo lėšomis; 217 punktas nustatė, jog pastato karšto vandens įrenginiai atjungiami dalyvaujant šilumos tiekėjo įgaliotam atstovui bei nustatė statybos užbaigimo akto gavimą baigus šiuos darbus, o 218 punktas – jog pastato karšto vandens įrenginiai pripažįstami atjungti nuo Taisyklių 217 punkte nurodyto akto pasirašymo.

Įvertinusi nurodytą teisinį reguliavimą, išplėstinė teisėjų kolegija pripažįsta, jog savo esme, atsižvelgiant į tai, jog tiek specialieji architektūros reikalavimai, statinio projektas, tiek ir statybos užbaigimo aktas yra statybos teisės institutai (Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 5 str. 3 p., 24 str.), 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 211-215 punktuose, taip pat 216 punkte ta apimtimi, kiek numatyta pareiga atitinkamus darbus atlikti pagal projektą, 217 punkte ta apimtimi, kiek numatytas statybos užbaigimo akto surašymas, bei 218 punkte yra įtvirtinti tam tikri reikalavimai statybos darbų atlikimui, kurie, savo ruožtu, nėra grindžiami Statybos įstatymu bei statybų teisinių santykių srityje įgaliotų teisėkūros subjektų nustatytu teisiniu reguliavimu. Tad konstatuotina, jog atsakovas Energetikos ministerija šia apimtimi, neturėdama įgaliojimų, nustatė naujas teisės normas, reguliuojančias tam tikrus statybos teisinius santykius, dėl ko šios nuostatos nurodyta apimtimi pripažintinos prieštaraujančiomis Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (tiek, kiek nustato, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai bei Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 1.2.18 punktui.

Kita vertus, 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210 punkto nuostata, nustatanti vartotojų, pageidaujančių atjungti karšto vandens įrenginius ir keisti apsirūpinimo karštu vandeniu būdą, pareigą priimti sprendimą kitų teisės aktų (t. y. Šilumos ūkio įstatymo bei Civilinio kodekso) nustatyta tvarka, 216 punktas, nustatantis vartotojo pareigą karšto vandens įrenginių atjungimo projektavimo, įrengimo ir kitus su atjungimu susijusius darbus atlikti pagal kitų teisės aktų reikalavimus savo lėšomis, bei 217 punktas ta apimtimi, kiek numatyta, kad pastato karšto vandens įrenginiai atjungiami dalyvaujant šilumos tiekėjo įgaliotam atstovui, nenustato jokio vieno ar kitų statybos darbų atlikimo teisinio reguliavimo, o 210 ir 216 punktai, be kita ko, savo esme yra blanketinės teisės normos, nukreipiančios į kitais teisės aktais nustatytą teisinį reguliavimą. Taigi šiuo aspektu konstatuotina, jog 2010 m. Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių 210 ir 216 punktuose įtvirtintas teisinis reguliavimas nepatenka į Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 dalimi (tiek, kiek nustato, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo

(2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 dalimi ir Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 1.2.18 punktu reguliuojamų teisinių santykių sritį pareiškėjo nurodytu aspektu, todėl negali prieštarauti šioms aukštesnės galios teisės aktu nuostatom.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo 115 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktu, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

n u s p r e n d ž i a :

Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) 250 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą gauti projektavimo sąlygų sąvadą siekiant atjungti įrenginius, 251-254 punktai, taip pat 255 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą atitinkamus įrenginių atjungimo darbus atlikti pagal išduotas projektavimo sąlygas, 256 punktas, taip pat 257 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą rekonstravimo darbus atlikti vadovaujantis Taisyklių 175-184 punktuose nustatyta tvarka, bei 259 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą gauti statinių pripažinimo tinkamais naudoti akta, prieštaravo Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (tiek, kiek nustatyta, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rusėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktui.

Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2003 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 4-258 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2008 m. gruodžio 4 d. įsakymo Nr. 4-617 redakcija) 255 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą atitinkamus atjungimo darbus atlikti pagal kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus vartotojo lėšomis, 257 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą nepažeisti kitų butų ir kitų patalpų savininkų teisių bei teisėtų interesų, 258 punktas, taip pat 259 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą gauti Valstybinės energetikos inspekcijos prie Ūkio ministerijos šilumos įrenginių techninės būklės patikrinimo akta-pažymą, ir 260-263 punktai neprieštaravo Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (tiek, kiek nustatyta, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rusėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktui.

Pripažinti, kad Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) 211-215 punktai, taip pat 216 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą atitinkamus darbus atlikti pagal projektą, 217 punktas ta apimtimi, kiek numatytas statybos užbaigimo akto surašymas, bei 218 punktas prieštaravo Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (tiek, kiek nustatyta, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rusėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktui.

Pripažinti, kad Respublikos energetikos ministro 2010 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. 1-297 patvirtintų Šilumos tiekimo ir vartojimo taisyklių (2010 m. spalio 25 d. įsakymo Nr. 1-297 redakcija) 210 punktas, taip pat 216 punktas ta apimtimi, kiek nustato pareigą atitinkamus darbus atlikti pagal kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus savo lėšomis, bei 217 punktas ta apimtimi, kiek numatyta, kad pastato karšto vandens įrenginiai atjungiami dalyvaujant šilumos

tiekėjo įgaliotam atstovui, neprieštaravo Šilumos ūkio įstatymo 29 straipsnio 1 daliai (tiek, kiek nustatyta, kad buto (butų) ir kitų patalpų šildymo būdas keičiamas Statybos įstatymo nustatyta tvarka), Statybos įstatymo (2010 m. liepos 2 d. įstatymo Nr. XI-992 redakcija) 20 straipsnio 11 daliai ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 26 d. nutarimo Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo įgyvendinimo“ (2010 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1415 redakcija) 1.2.18 punktui.

Sprendimas skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“.

Sprendimas neskundžiamas.

Teisėjai

Stasys Gagys

Irmantas Jarukaitis

Romanas Klišauskas

Ričardas Piličiauskas

Virgilijus Valančius